

Rahandusministeerium

18.07.2023

Lugupeetud Rahandusminister hr Mart Vörklaev

Arvamus Krediidiinkassode- ja -ostjate seaduse eelnõu osas

Oleme tutvunud Teie palvel krediidiinkassode ja -ostjate seaduse eelnõuga ning esitame oma tähelepanekud eelnõu kohta.

Me oleme seisukohal, et eelnõu on tänasel hetkel veel toores ning see vajab põhjalikumat läbitöötamist töörühmas, millesse oleks kaasatud ka isikud, kes selle valdkonna igapäevast toimimist tunnevad nii teenuse osutajate kui teenuse tellijate poolt.

Ületähtaegse krediidiportfelli efektiivne lahendamine on äärmiselt oluline komponent kogu krediidituru toimimises ning seetõttu ei tohi seda reguleerida arvestamata kogu mõju krediiditurule.

Me ei vastusta antud eelnõu vajalikkust tulenevalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2021/2167, kuid eelnõu koostamisel tuleks lähtuda maksimaalselt kohaliku turu toimimist arvestatavalt.

Toome siinkohal mõned näited probleemidest, mis vajaksid põhjalikumat arutelu enne kui minna lõpliku sõnastuse juurde:

1. Tänapäeval käsitletakse ületähtaegseid krediidisuhteid isikupõhiselt. See tähendab, et kui isikul on võlg panga ees, mobiilside eest, elektri eest jne, siis tema erinevatel aegadel tekkinud nõuded võimaluse korral ühendatakse ning menetletakse kõike koos. See on osutunud võimalikuks tänu suurtele investeringutele menetlustarkvarasse ning teeb kogu menetluse nii võlausaldaja (või siis neid esindava inkasso) ja võlgniku jaoks odavamaks.

Kui nüüd osa võlasuhete menetlemisele kehtib krediidiinkasso seadus ja osadele mitte, siis tähendab see tulevikus isiku suhtes kahe täiesti erineva menetluse pidamist samade isikute vahel, mis õiguslikult alluvad erinevale regulatsioonile. Tänapäevase sõnastuse järgi tuleb otsustada, kas kõik inkassoettevõtted peavad jagunema kaheks, mis tekitaks tohutuid kulusid või siis peaksid kõik inkassoettevõtted jääma seniseks, aga pool nende vestlust võlgnikega oleks litsentseeritav tegevus.

Et mitte tekitada segadust tarbijates ning mitte tekitada lisakulutusi kõikide osalistele, siis tuleks otsustada, kas seadus reguleerib kõikide võlasuhete menetlemist või siis vastupidiselt lähtuda direktiivi miinimumist ning reguleerida vaid pankade võlanõuete menetlemist. Mis tekitab omakorda küsimuse, et kas keegi tahab üksnes pankade nõuete menetlemiseks litsentsi omada.

2. Seaduse eesmärgina on toodud välja, et reguleeritakse krediidihaldustegevust, krediidiinkassode tegevust ja krediidiostjate tegevust, kuid samas kogu eelnõu sisu on praktiliselt krediidiinkassode tegevuse reguleerimine. Seetõttu on eelnõu sõnastuse jälgimine valdkonna inimeste jaoks äärmiselt raske ning paljuski segadust tekitav, sest kogu see sõnastus ei järgi valdkonna jaoks harjumuspärast sõnavara ega loogikat. Me teeme ettepaneku, et kogu krediidiostjate tegevuse ja krediidihaldustegevuse regulatsiooni võib tervikuna välja jätta, sest see ei anna lisaväärtust vaid tekitab üksnes segadust. See, millised on krediidiantjate tänapäevased tegevused oma lepingupartneritega, kes pole tähtaegselt oma maksekohustust täitnud, on piisavalt olemasolevas seadusandluses reguleeritud ning ei vaja lisa.

Kui krediidiinkassode tegevus on selgelt reguleeritud, siis ei vaja ka krediidiostja tegevus reguleerimist, sest kui ta sooviks teha midagi, mis oleks krediidiinkasso tegevus, siis oleks selleks vaja krediidiinkassoks hakkamist.

3. Seaduseelnõu kohta väiksematest tähelepanekutest:

1. Eelnõus (§ 45 lg 2) tundub üsna arusaamatu, miks reguleeritakse kahe äriettevõtte vaheliste lepingute hoidmise maksimaalset tähtaega ja kehtestatakse selle piiri rikkumise eest rahaline karistus.

2. Tundub arusaamatu eraldi konto haldamise süsteem krediidisaajate rahaliste vahendite hoidmiseks. Majanduslikult ei ole need krediidisaajate rahalised vahendid, vaid krediidiantjate rahalised vahendid. Mis perioodi jooksul krediidiinkasso peaks krediidiantjale või portfelli omanikule raha edasi kandma, on nende omavahelise suhtlemise küsimus ning ei puuduta kuidagi krediidisaajat. Täielikult kaotab selline konto aga mõtte, kui krediidiinkasso on ise võlaportfelli omanik.

3. Eelnõu sõnastusest ei ole võimalik üheselt aru saada reeglite kehtivusest rahvusvaheliste võlasuhete korral – kui võlasuhe on Eesti residentide ja välismaise panga vahel (§ 2 lg 3 p 1), aga seda menetletakse Eestis. Samuti ei ole väga selge regulatsioon sellises olukorras, kus Eesti resident viibib võla tekkimisel teises riigis ning temaga kogu suhtlemine toimub läbi elektrooniliste kanalite, kas siis selline tegevus lugeda eestimaiseks sissenõudmiseks või teenuse osutamiseks välisriigis? Eesti inkassoettevõtted on menetlenud kümneid tuhandeid võlanõudeid välismaal (eelkõige Soomes) ning hetkel on pooleliolevaid piiriüleseid kohtumenetlusi tuhandeid.

4. Arusaamatuks jääb püsival andmekandjatel makseviitungite saatmise nõue tasumise korral. Krediidisaajad ei maksa 99,5% juhtudel sularahas ning lisaks toimub ca 50% maksetest läbi täitemenetluse. Miks peaks sundtäitmise korral või isiku poolt teadlikult maksetealise alusel makse teostamisel internetipangas saatma isikule eraldi kinnitusi, et tema makse on laekunud, kui pank juba annab kinnituse, et tema soovitud makse on teostatud.

Lähtudes meie tähelepanekutest palume kohtumist eelnõu välja töötamist juhtiva töörühmaga, et arutada tõstatatud probleeme ning loodetavasti leida lahendus valdkonna selgeks ja optimaalseks reguleerimiseks.

Lugupidamisega

Ülar Maapalu

Aktiva Finance Group

Juhatusesimees

Aktiva Finance Group on OÜ Julianus Inkasso ja AS Intrum Estonia emajärguline ettevõtte.